کوشتنی پیرۆز .. بەختیار محەمەد

منداڵێکی 10 ساڵیی بە هەموو هێزی خۆی، بە نەعلەکەی مارمێلکەیەکی کوشت. گوتم: (ئەوە بۆ کوشتت؟ گوناحە…). گوتی: ((پێغەمبەرمان گوتوویەتی بیکوژن)). هەڵبەت ئەمە تەقدیسکردنی پرەنسیپی کوشتنە (منداڵ فێری پرەنسیپی کوشتنی پیرۆز دەکرێ). من قسەم لەسەر ئەوە نییە، کە حەشەرە دەکوژرێ، بەڵکو قسەم لەسەر کوشتنێکی تایبەتە: کوشتنێکی پیرۆزکراو، کە پیاوێکی پیرۆز (پێغەمبەر) گوتوویەتی و فەرمانی بۆ دەرکردووە.

دەشێ بڵێم: کوشتنی پیرۆز جیاوازی ناکا لە نێوان کوشتنی مارمێلکەیەك و کوشتنی مرۆڤێك. ئینجا لە پشت کردەی هەموو کوشتنێکی پیرۆزدا گوتار (ئایەت و حەدیس) هەیە. منداڵەکە گوێی لە گەورەکان بووە، گەورەکانیش گوێیان لەم حەدیسە بووە، کە دەڵێ: ((هەر کەسێك بە یەکەم لێدان مارمێلکەیەك بکوژێت سەد چاکەی بۆ دەنووسرێت، بە دووەم لێدانیش لە یەکەم کەمتر و بە سێیەم لێدانیش لە دووەم کەمتر)). (شایانی باسە بڵێم، منداڵەکە زۆر بە جۆشەوە بە یەکەم لێ دان کوشتی. واتە سەد لە سەد ناوەرۆکی حەدیسەکەی جێبەجێکرد و سەد چاکەی بۆ خۆی بردەوە). هەڵبەت بە دەیان ئایەتیشمان هەن، کە کردەی کوشتن پیرۆز دەکەن؛ واتە دەیانکەنە کار و ئەرکێکی پیرۆز. ئا هەر چەمکی (جهاد) لە فیقهی ئیسلامدا ئەم ئەرکە پیرۆزەیە هیچ شتێکی دیکە نییە. بەنموونە ئەم ئایەتە دەڵێ: ((یا ایها النبی جاهد الکفار و المنافقین)). {التوبة: 73} یاخود: ((قاتلوا الذین لا یؤمنون بالله ولا بالیوم الاخر…)). {التوبة: 29} ئەمە فەرمان پێکردن و داواکاری خوایە لە پێغەمبەر. واتە جیهاد و کوشتن دەبنە ئەرك و کار و فەرمانێکی ئەخلاقیی و لاهووتیی پیرۆز. لێرە کوشتن یەك جەوهەری هەیە، ئەویش جەوهەری پیرۆزکردنە. هەڵبەت ئەم فەرمانپێکردنە ڕاستەوخۆ لە خواوە دێ. واتە بەندە بە هاتنی وەحی بۆ پێغەمبەر. لێرە وەك دەبینین کوشتن دەبێتە بەشێك لە مەبەستی پەیامی خوا بۆ مرۆڤ (بۆ پێغەمبەرەکەی). واتە دەبێتە بەشێکی جەوهەریی لە دینی خوا بۆ پێغەمبەر و بۆ موسڵمانان. ئێستاکە تێدەگەین، کە بۆچی کوشتنی مارمێلکەیەك و کوشتنی مرۆڤێکی بێدین لەلای موسڵمانان هەر وەك یەك ئەرکێکی پیرۆزن و کارێکن لە پێناو خوا و پێغەمبەرەکەیەتی و بۆ سەرخستنی دینەکەیە؛ کەواتە کوشتن (کوشتنی موقەدەس) یەکێکە لە فەرز و کارە هەرە جەوهەرییەکانی

ئایینی ئیسلام.(1)
ئێ خۆ هەموومان دەزانین، کە لە ئایینی ئیسلامدا کوشتنەوەی موقەدەس (قوربانیکردن)یش هەیە. هەڵبەت ئەمە نەریت و میراتی ئایینە کۆنە بتپەرستەکانە. لە کۆن لەلای گریکەکان ئەم نەریتە (سرووتە ئایینییە) زۆر باو بووە. داستانی (ئەلیادە) لە زۆر شوێن ئەمەمان پێ دەڵێ، وەك: ((گایەکی زەبەللاحیان ئامادەکرد بۆ قوربانییکردن سەریان بڕی)).(2) لە داستانی (گەلگامێش)یشدا هاتووە دەڵێ: ((لە سەر لووتکەی چیا قوربانیی خوێناویی پێشکەش کرد)).(3) هەروەسا لەلای سۆمەرییەکان (میزۆپۆتامیای کۆن) قوربانییکردن بە (گا)ی سپی کراوە بۆ مردووان.(4)
نابێ ئەوەش لەبیر بکەین، کە کوشتن لە کۆمەڵگەی ئێمەدا لە سەر شەرەف جۆرێکە لە کوشتنی موقەدەس. هەر بۆیەش دایك و باوك و برا – بۆ ڕازیکردنی دەسەڵاتی ئایین و کۆمەڵگە – بە ئیمانەوە (تەنانەت بەخۆشحاڵیشەوە) ئەم کارە قێزەونە ئەنجام دەدەن. ئەم کوشتنی موقەدەسە، پاککردنەوەی شەرەفە (ئەخلاقێکی پیسکراوە)، کە کۆمەڵگە (کۆمەڵگەی نەریتپەرست و ئیماندار) لە تاکەکانی دەوێ. واتە سێکس (سێکس لە دەرەوەی هاوسەرگیریی) پیسە (ئەوەی بە چەمکە ئایینییەکەی پێی دەڵێن زینا)، بۆیە شەرەف پیس دەکا و دەبێ پاك بکرێتەوە. تاکە ڕێگەش بۆ پاککردنەوەی، کوشتنە؛ کەواتە ئەم کوشتنە کوشتنێکی پیرۆزە، چونکە بەهای شەرەف دەگەڕێنێتەوە و پاکی دەکاتەوە لە شەڕاگێزیی بەدڕەوشتیی زینا. ئا لێرەوە شەرەف دەبێتە بەهایەکی ئەخلاقیی یەکجار پیرۆز و موقەدەس لە کۆمەڵگەی ئێمەدا: پیرۆز و موقەدەستر لە ژیانی مرۆڤ؛ هەر بۆیەش هەر پێشێلکردنێکی ئەم بەهایە (ئەم شەرەفە) دەبێتە هۆی کوشتنی موقەدەس (واتە کوشتن لە پێناو پاککردنەوەی پیسبوونی شەرەفدا)؛ لەمەوە کوشتن (کوشتنی ژن) لە کۆمەڵگەی ئێمەدا، شەرەفمان (پیرۆزییەکانمان) دەپارێزێ. هەڵبەت شەرەف لە کۆمەڵگەی ئێمەدا بەندە بە شەرەفی ژنەوە. واتە بەندە بە ئەخلاقی سێکسی ژنەوە. واتە: ئاخۆ سێکسێکی ئازادە (زیناکەرە بە مەفهوومە ئایینییەکەی)، یانیش سێکسێکی کۆنترۆڵکراوە (واتە چەپێندراوە و پارێزراوە)؟ لێرەوە فۆبیا لە سێکس (فۆبیا لە ئازادیی تاك)، مانای شەرەف و ئەخلاق لە کۆمەڵگەی ئێمەدا دیاریی دەکا و بەرهەم دەهێنێ.

پەراوێزەکان:

1 – ئەمڕۆش هەر لەسەر ئەم بنەمایەیە، کە داعش دژ ئێزیدییەکان قەتل و عام دەکا و حەماسیش بە کوشتوبڕکردنی خەڵکی جوولەکەی

مەدەنی ه□رشەکەی ئ□کت□بەری (2023) ی ب□ سەر ئیسرائیل دەست پ□ دەکا. لە پشت هەردوو تاوانەکەش دەقی پیر□ز و م□ژوویەك لە کاری کوشتنی پیر□ز (فتوحات و جیهاد) هەیە. دە ئ□وە تەماشایەکی ئەم ئایەتە بکەن: ((فاذا لقیتم الذین کفروا فضرب الرقاب حتی اذا…)). {محمد: 4} چ□ن چ□نی ت□یدا کاری کوشتن دەگاتە لوتکەی پیر□زبوونی خ□ی!

2 – الالیاذه، هومیروس، تحریر و مراجعة احمد عثمان / القاهرة – 2004، ص 621

3 – ملحمة کلکامش، ترجمها عن المسماریه: د. سامی سعید الاحمد (الطبعة الاولی- 2022)، ص 231

4- هەمان ژ□دەر، ل 70

بەختیار محەمەد